

KATONA JÓZSEF

Inovay-féle gyalogsági páncél

Az első világháború eseményei egyre távolodnak tőlünk, a hímondók elmentek. A fellelhető csoportképeken, dokumentumokon legtöbbször csak az érintett személy neve szerepel, akinek családjának az emlékképet küldték. Ritka a jól dokumentálható visszaemlékezés. Sokszor a résztvevők leszármazottjai sem őrizték meg az emlékeket... A Nagy Háborúban végzett emberfeletti egészségügyi munkáról elég szegényes a szakirodalom, az orvosok, ápolók, szanitécek, egészségügyiiek éjjel-nappali műszakban dolgoztak. Nyilvánvaló szervezési hiba volt az egészségügyiiek háborús létszámának megállapítása, talán ezért sem dolgozták fel ezt a háborút követően sem. Kiderülhetett volna az igazság, amelyet a háborús propaganda lesöpört az asztalról. A háborút követően pedig mással volt az ország elfoglalva, az igazi csapások csak ekkor jöttek. Az Inovay családban az orvos apa és fia megőrizték az emlékeket, s még napjainkban is tudnak mesélni azokról, ez igazán ritka. Így tudunk visszapillantani egy embermentő tevékenységre.

„Míg egyes nemzetek elsősorban a támadó eszközök hatásának fokozására törekcszenek, ugyanakkor az embertömegek védelmét szolgáló eszközöket csak másodrendű kérdésnek tekintik.”
(DR. INOVAY JÁNOS magyar királyi főorvos)

Lassan száz év távlatából emlékezhetünk a Nagy Háborút végig szolgáló, ízig-vérig gyógyító, embermentő orvos szomorú szavaira. Munkásságát, megállapítását riasztó statisztikai adatok támasztották alá.

A Nagy Háború sérülési statisztikái:

Megközelítőleg 10 millió sérülés (FISCHER GUIDÓ DR.). Ebből:

1. Fejsérülés: 20%, ennek 50%-a (1 millió) arcsérülés
2. Felső végtagok: 30%, ennek 60%-a (1,8 millió) bal hüvelyk- és mutatóujj sérülés!!! (Schaefer)
3. Alsó végtagok: 35%
4. Törzssérülés: 15%

A világháborús sérültek az elsődleges ellátást követően a végleges ellátó helyekre kerültek. Franciaországban (1914.) 3 hónap alatt 24 ezer sérültet irányítottak ellátásra. Németországban "Kieferzugok" létesültek, a főbb központok Berlin, Düsseldorf, Strassbourg, Hannover városokban voltak. Magyarországon „Állcsontsérülési Állomásokot” alakítottak ki..A széleskörű betegellátást SZABÓ JÓZSEF professzor és ERTL DR. egyetemi magántanár végezték. A betegek ellátásának szervezésével FORGÁCS ALADÁR DR. egészségügyi főtanácsos foglalkozott. VITÉZ ORDÓDY SÁNDOR DR. vezértörzsorvos véleménye szerint a „békebeli” állcsontsérülteket az I. sz. Honvédkórház Sebészeti és Fogászati Osztályára kellett összpontosítani. A sérültek ellátásával,

rehabilitásával foglalkozó osztályok külföldön megmaradtak, nálunk megszűntek. Ez a későbbiekben mindenképpen a szakma elsoványodásához vezetett.

A súlyos sérülések megelőzésére humánus intézkedések születtek. BIER professzor javaslatára (1915) 0,8 mm vastagságú acélsisakot vezettek be a koponya védelmére.

DR. INOVAY JÁNOS a sérülések tanulmányozása során úgy találta, hogy a bal arcfél találata 22%-kal több volt, mint a jobbé. A sérülések 77%-a gyalogsági lövedékektől, 20%-a tüzérségi lövedékektől származott. A súlyos sérülések megakadályozására gyalogsági páncélt tervezett. Célja olyan védőkészülék megtervezése volt, melynek előállítása olcsó, használata biztonságos legyen, és kis helyen elférjen.

AZ INOVAY FÉLE PÁNCÉL JELLEMZŐI

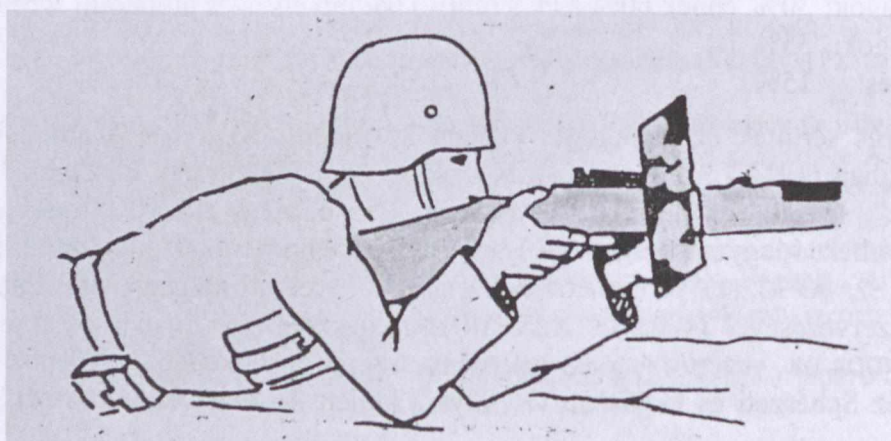
22x16 cm. nagyságú, 3 mm vastag terepszínű összehajtható acéllemez, amelynek vastagsága négyszerese volt a fejét védő sisakéhoz viszonyítva. A páncél súlya 660 g. volt, és bármely kézfegyverre adaptálható volt. A páncélon a célzásra 10x1mm.-es kémlelőrést alakítottak ki.. A lemez közepén 160 fokban meg volt meghajlítva, aminek következtében a rajta becsapódó golyók gellert kaptak. A páncélnak jelentős lélektani hatása is volt, helye a zubbony bal felső zsebében volt. Itt is életmentő hatással bírt, mint az életet mentő cigarettatárcák, dohányszelencék, vagy zsebórák, melyeken a golyók gellert kapván, sok életet mentettek meg a gyilkos lövésektől. A páncél közelharcban is védte használói kezét.

1. kép Az Inovay féle gyalogsági páncél közelharcban

2. kép Az Inovay-féle gyalogsági páncél adaptálás során

3. kép Az Inovay-féle gyalogsági páncél célzásnál

A humanista DR. INOVAY JÁNOS magyar királyi törzsorvosról emlékeztem meg, kinek sebész munkássága, embermentő tevékenysége, találmányát ez ideig nem említették, vagy dolgozták fel. Frontszolgálatára óta lassan 100 év telt el. A Nagy Háború eseményeit a történészek ma lázasan kutatják, ebbe szervesen beleillik a sebesültek hősies ellátásában szerepet játszó orvosok tevékenysége, akik közül sokan a névtelenség homályában maradtak, így munkásságuk nem ismert.

A hősies helytállást követően Inovay elismerést alig kapott, és 1945 után az elvtársak naponkénti meghívását élvezte a ferencvárosi kapitányságon. A cikkben leírt tudományos munkásságának egy részét képező dokumentumokat is kénytelen volt megsemmisíteni, hogy a kevesebbet is járó kitelepítést elkerülje. Ezen időszak alatt családját fizikai munkavégzésből tartotta fenn, még orvosi tevékenységétől is eltiltották.

Majdnem 100 év távlatából név szerint is van kire emlékeznünk, Dr. Inovay János ma is élő fia, az aranydiplomás orvos elmondása alapján.

A szerző elérhetősége:

e-mail: katona.jozsef@janoskorhaz.hu